

2025

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ONLAYN ANJUMAN MATERIALLARI TO'PLAMI

“ZAMONAVIY TA'LIMDA XXI ASR KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI”

**27-sentabr, 2025-yil
Namangan, O'zbekiston**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI
VAZIRLIGI**

**NAMANGAN VILOYATI PEDAGOGIK
MAHORAT MARKAZI**

**“ZAMONAVIY TA’LIMDA
XXI ASR KO‘NIKMALARINI
RIVOJLANTIRISH
ISTIQBOLLARI”**

**RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ONLAYN ANJUMAN MATERIALLARI
TO‘PLAMI**

**27-sentabr, 2025-yil
Namangan, O‘zbekiston**

Mazkur konferensiya Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi kengashining 2025-yil 2-sentyabrdagi 5-sonli kengashida tasdiqlangan. Konferansiya Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi “Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar va tillarni o‘qitish metodikasi” kafedrasining yillik ish rejasi asosida tashkil etildi.

Tahrir kengashi

Rais:

Aziboyev Shuxrat Olimovich, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi direktori.

A’zolar:

Tuxtasinov Muhammadjon G‘ulomjon o‘g‘li, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha o‘rinbosar

Abdullayev Abdurasul Raxmonberdiyevich, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Pedagoglarni kasbiy rivojlantirish bo‘yicha o‘rinbosar

Eraliyev Xalimjon Alimbekovich, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Ijtimoiy- iqtisodiy fanlar va tillarni o‘qitish metodikasi kafedra mudiri

Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o‘g‘li, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Ijtimoiy- iqtisodiy fanlar va tillarni o‘qitish metodikasi kafedra o‘qituvchisi

Kaipova Guzel Ildarovna, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Ijtimoiy- iqtisodiy fanlar va tillarni o‘qitish metodikasi kafedra o‘qituvchisi

Abdullajanova Nigoraxon Turdaliyevna, Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi Ijtimoiy- iqtisodiy fanlar va tillarni o‘qitish metodikasi kafedra o‘qituvchisi

Matnlarda keltirilgan misol, ko‘chirma va shu kabi boshqa ma’lumotlar aniqligi uchun mualliflar javobgardir!

O‘zga madaniyatga to‘g‘ri munosabat	umumiy madaniyat; turli madaniyatlarga nisbatan ijobiy munosabatda bo‘lish; madaniyatni o‘rganishga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish; madaniyatlararo farqlanishlarga nisbatan etnik aloqadorlik nuqtai nazaridan qarash; madaniyatga oid maxsus munosabat; tili o‘rganilayotgan mamlakat madaniyatiga nisbatan ijobiy munosabatda bo‘lish; tili o‘rganilayotgan mamlakat vakillarini hurmat qilish.
--	--

Ushbu jadvalda tili o‘rganilayotgan mamlakat madaniyatini o‘rgatishga oid bilim, ko‘nikma va malakalar, umumiy va maxsus bilim va malakalar keng qamrovda yoritilgan. Talabalarning sotsiolingvistik kompetensiyasi ularning ingliz tili va madaniyatiga ijobiy munosabati, qarashlari va ingliz tilida muloqot qilishga bo‘lgan ehtiyoj va istaklarida namoyon bo‘ladi.

Xulosa.

Ingliz tili darsliklarida sotsiolingvistik kompetensiyani rivojlantirish talabalarda nafaqat grammatik va leksik bilimlarni, balki tili o‘rganilayotgan mamlakatning madaniyati, qadriyatlari va ijtimoiy xatti-harakatlarini ham o‘zlashtirishni taqozo etadi. “Big C” va “Small C” doirasida madaniy elementlarni o‘rgatish orqali talabalar madaniyatlararo muloqotda tilni to‘g‘ri, aniq va samarali qo‘llashga erishadilar. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, talabalarning sotsiolingvistik kompetensiyasini shakllantirishda madaniy bilimlarni integratsiyalash, psixolingvistik omillarni inobatga olish va mustaqil ta’lim topshiriqlaridan foydalanish ustivor ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyot ro‘yxati:

1. Brown D. E. Human universals. – Philadelphia: Temple University Press, 1991. – 285 p.
2. Buttjes B., Byram M. Mediating languages and cultures: Towards an intercultural theory of foreign language education. – Clevedon: Multilingual Matters, 1991. – P. 18–20.
3. Byram M., Feng A. Culture and language learning: teaching, research and scholarship // Language Teaching. – 2005. – P. 917.
4. Georgiou M. Intercultural competence in foreign language teaching and learning: action inquiry in a Cypriot tertiary institution: PhD Thesis. – Nottingham: University of Nottingham, 2010. – 312 p.

5. Holme R. Carrying a baby in the back: Teaching with an awareness of the cultural construction of language. – Tonawanda, NY: Multilingual Matters, 2003. – P. 18–31.
6. Paige R. M., Lange D. L., Paige R. M. (Eds.) Culture learning in language education: A review of the literature // Culture as the core: Perspectives on culture in second language learning. – USA: Information Age Publishing, 2003. – P. 173–236.
7. Tomalin B., Stempleski S. Cultural Awareness. – Oxford: Oxford University Press, 1995. – 213 p.

UMUMTA’LIM MAKTABLARIDA TARBIYA FANINI O‘QITISHDA SMART TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Abduraimov Sherali No‘monjonovich

Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi katta o‘qituvchisi,
mustaqil tadqiqotchi

Annotatsiya: Bugungi kunda ta’lim tizimi oldida turgan eng asosiy vazifalardan biri – raqamli texnologiyalarni o‘quv jarayoniga samarali joriy etishdan iborat. Rivojlangan mamlakatlar ta’limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng qo‘llab, o‘quvchilarning ijodiy va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratmoqda. Ushbu maqolada SMART texnologiyalari haqida umumiy tushuncha beriladi, ularning tarbiya fanini o‘qitishdagi o‘rni, afzalliklari, amaliy misollar va muammoli jihatlari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: tarbiya, texnologiyalar, SMART texnologiyalari, interaktiv usullar, loyiha, viktorina.

Kirish. Tarbiya fanini o‘qitishda SMART texnologiyalardan foydalanish, bu fanning maqsadiga mos holda – shaxsiy ong, axloq, madaniyat, ijtimoiy muomala va vatanparvarlik tuyg‘ularini o‘quvchilarga shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Asosiy qism. SMART texnologiyalar – bu "aqlli" (smart) qurilmalar yordamida o‘qitish va o‘rganish jarayonlarini interaktiv, moslashuvchan va individuallashtirilgan shaklda tashkil qilishga imkon beruvchi texnologiyalar majmuidir. Bunga quyidagilar kiradi:

Smart doskalar (interactive whiteboards)

Planshet va mobil qurilmalar orqali ta'lim

Virtual sinflar va onlayn platformalar (Zoom, Google Classroom, Moodle)

Interaktiv taqdimotlar, testlar va o‘yinlar

SMART texnologiyalari o‘quvchini faol ishtirokchi sifatida jalb etib, uning shaxsiy ehtiyojlari va bilim darajasiga mos ravishda ta’limni tashkil etish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, tarbiya kabi ma’naviy-axloqiy yo‘nalishga ega fanni o‘qitishda samaradorlikni oshiradi.

Tarbiya fanida smart texnologiyalarining o‘rni juda muhim ahamiyat kasb etadi. Tarbiya — aniq maqsadli hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama kamol toptirishga, ularning ongini, ma’naviy-axloqiy qadriyatlar va dunyoqarashini shakllantirishga qaratilgan tizimli jarayon [1, 3-b]. Tarbiya fanining asosiy vazifasi – yosh avlodda axloqiy, estetik, ijtimoiy va milliy qadriyatlarni shakllantirishdir. An’anaviy yondashuvlarda bu ko‘proq ma’ruza, suhbat va kuzatish asosida amalga oshirilgan bo‘lsa, bugungi kunda interaktiv usullar, ayniqsa SMART texnologiyalari orqali quyidagi jihatlarida yutuqlarga erishilmoqda:

Axloqiy holatlarni modellashtirish mumkin. Smart taqdimotlar yordamida turli hayotiy holatlar tasvirlanadi va o‘quvchilarga ularning axloqiy tomonlarini tahlil qilish vazifasi beriladi. Bu orqali axloqiy ong va qaror qabul qilish malakasi rivojlanadi.

Virtual muhokama va “debat”lar. Google Meet yoki Zoom platformalarida o‘quvchilar guruhlariga bo‘linib, turli tarbiyaviy mavzular bo‘yicha fikr almashadilar. Bu esa demokratik fikrlash, empatiya, va ijtimoiy madaniyatni rivojlantiradi.

Mustaqil o‘rganish (Self-paced learning). SMART texnologiyalar yordamida o‘quvchilar individual tarzda tarbiyaviy mavzularni o‘rganishi, video darslar tomosha qilishi, esse yozishi yoki refleksiya topshiriqlarini bajara oladi. Bu ularni shaxsiy mas’uliyatga o‘rgatadi.

“SMART” – ingliz tilidagi Specific (aniq), Measurable (o‘lchash mumkin bo‘lgan), Achievable (erishsa bo‘ladigan), Relevant (ahamiyatga ega) hamda Time-Bound (amalga oshirish muddati aniq) so‘zlarining qisqartmasi sifatida izohlangan. [10, 76-b.]

Tarbiya fanida SMART texnologiyalaridan foydalanish quyidagi afzalliklarni beradi:

-Vizual va audio ta’sir kuchi: Axloqiy mavzularni tushuntirishda video va animatsiyalar vositasida ko‘rsatish o‘quvchilarda chuqur ta’sir qoldiradi.

- Motivatsiyani oshiradi: Interaktiv darslar o‘quvchilarda qiziqish uyg‘otadi va ularda faollikni kuchaytiradi.
- Individual yondashuv: Har bir o‘quvchining qiziqishi va bilim darajasiga mos topshiriqlar berilishi mumkin.
- Real vaqtli baholash: Onlayn testlar orqali darhol natijalarni olish va ularni tahlil qilish imkoniyati mavjud.
- Tarbiya jarayonining shaffofligi: Ota-onalar o‘z farzandlarining tarbiyaviy faoliyatini onlayn kuzatishlari mumkin.

Quyidagi amaliy tajribalar tarbiya fanida SMART texnologiyalarining qanday joriy qilinishini ko‘rsatadi:

“Axloqiy tanlov” onlayn viktorinasi

Har hafta o‘tkaziladigan online viktorinalar (Kahoot, Quizizz platformalari orqali) orqali o‘quvchilar axloqiy mavzular bo‘yicha bilimlarini sinovdan o‘tkazadilar. Bu ularda raqobatbardoshlik va o‘z ustida ishlashni rag‘batlantiradi.

Virtual “Tarbiya kunligi”. O‘quvchilar Zoom orqali o‘zlari tayyorlagan prezentatsiyalar, she’rlar yoki tarbiyaviy rollarni boshqa sinfdoshlariga taqdim etadilar. Bu ularning ijodkorligini oshiradi va mustaqil ishlash ko‘nikmasini shakllantiradi.

“Axloqiy kino klubi”. Har oyda bir marta tarbiyaviy mavzudagi qisqa metrajli film ko‘riladi va keyin onlayn muhokama o‘tkaziladi. Bu usul orqali o‘quvchilar mustaqil fikr yuritishni o‘rganadilar.

Muammolar va takliflar.

Texnik ta’minot muammolari: Ko‘plab maktablarda internet sifati yoki smart qurilmalarning yetishmasligi bu texnologiyalarni keng joriy qilishga to‘sqinlik qiladi. Yechim sifatida – maktablar texnologik infratuzilmasini rivojlantirish va davlat dasturlarini yo‘lga qo‘yish kerak.

- O‘qituvchilarning malakasi: ko‘plab pedagoglar hali-hanuz SMART texnologiyalar bilan ishlash ko‘nikmasiga ega emas. Yechim – maxsus treninglar, o‘quv seminarlar va metodik qo‘llanmalar orqali ularni tayyorlash.

Ba’zi tarbiyaviy mavzularni texnologik formatga moslashtirish qiyin kechadi. Bu borada didaktik materiallarni moslashtirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish talab etiladi.

Xulosa. SMART texnologiyalarining tarbiya faniga joriy qilinishi o‘quvchilarning shaxsiy kamolotini qo‘llab-quvvatlash, mustaqil fikrlash va zamonaviy ijtimoiy hayotda faol bo‘lishlariga ko‘maklashadi. Bu texnologiyalar faqat vosita bo‘lib, ularni qanday, qaysi maqsadda va qanday mazmunda qo‘llash –

aynan pedagogning mahoratiga bog’liq. Demak, tarbiya fani o’qituvchisining roli bu texnologiyalarni to’g’ri tanlash, samarali qo’llash va ma’naviy natijaga erishishdir. Kelajakda tarbiya fanini o’qitishda SMART texnologiyalarning roli yanada ortadi, bu esa yangi metodik yondashuvlarni, innovatsion g’oyalarni va pedagogik liderlikni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI:

1. “O‘zbekiston Respublikasining ta’lim to‘g‘risida” gi qonuni 2020-yil 23-sentabr, O‘RQ-637-son.Toshkent shahri.lex.uz
- 2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-son farmoni. – T.:2017 yil, 7 fevral.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida “Tarbiya” fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi 422-sonli qarori. 2020-yil 6-iyul.
- 4.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Umumiy o‘rta ta’lim to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida” 2017-yil 15-martdagi 140-son qarori.
- 5.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, Umumiy o‘rta va o‘rta maxsus ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida.06.04.2017 yildagi 187-son.lex.uz
- 6.O‘zbek xalq maqollari. «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi Bosh tahririyati, 2005. -257 b.
- 7.Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017-yil, 416 bet.

UMUMIY O‘RTA TA’LIMDA FANLARARO INTEGRATSIYANI TASHKIL ETISH: TARIX FANI MISOLIDA.

Bo`stonov Abduqaxxor Sodiqovich

Namangan viloyat pedagogik mahorat markazi,

Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar va tillarni o`qitish metodikasi kafedrasi o`qituvchisi.

Annotatsiya. Maqolada ta’limda integratsiya tushunchasiga izoh berilgan. Fanlararo aloqalarning maqsadi, hususiyatlari va afzalliklari tushuntirilgan, tarix darslarini kurslararo uzviylikda olib borishning shakllari va usullari ko’rsatilgan. Umumiy o’rta ta’limda fanlararo integratsiyalangan darslar tashkil qilish bilan bog’liq ayrim muammolar tahlil qilingan va bu borada tavsiyalar ishlab chiqilgan.

**Kalit so`zlar:** ta’lim, integratsiya, fanlararo aloqa, fan,dars, o`quvchi, metodik.

MUNDARIJA		
T/R	Maqola nomi va muallif ismi sharifi	Beti
1	PEDAGOGLARNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASHDA XXI ASR KO'NIKMALARINING O'RNI <i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	3
2	MALAKA OSHIRISH TIZIMIDA PEDAGOG KADRLARNING METODIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH – PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA <i>M.Tuxtasinov</i>	8
3	YANGI O‘ZBEKISTONNING RIVOJLANISHIDA UZLUKSIZ TA’LIMNING AHAMIYATI <i>A.Abdullayev</i>	13
4	DIREKTOR O‘RINBOSARLARINI – (MIDIERGONOMIK) BOSHQARUV MADANIYATINI OSHIRISH YO‘LLARI <i>X.A.Eraliyev</i>	16
5	HUQUQSHUNOSLIK FANLARINI O'QITISHDA XXI ASR KO'NIKMALARINING O'RNI <i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	20
6	“SMALL C” VA “BIG C” YONDASHUVI ASOSIDA SOTSIOLINGVISTIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH <i>Dilafruz Sarimsakova</i>	24
7	UMUMTA’LIM MAKTABLARIDA TARBIYA FANINI O‘QITISHDA SMART TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI <i>Abduraimov Sherali No‘monjonovich</i>	29
8	UMUMIY O‘RTA TA’LIMDA FANLARARO INTEGRATSIYANI TASHKIL ETISH: TARIX FANI MISOLIDA. <i>Bo`stonov Abduqaxxor Sodiqovich</i>	32
9	FARIDA AFRO‘Z SHE’RLARIDA GRAMMATIK-SINTAKTIK VOSITALAR <i>Ro‘ziqulova Nilufar Bahodirovna</i>	37
10	BADIIY MATN TARJIMASIDA ERGONIMLAR BILAN ISHLASHNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI <i>Nuriddinova Nozima Avazxonovna</i>	40
11	AMERIKA ORZUSINING MUVAFFAQIYATSIZLIGI F. S. FITSJERALDNING “BUYUK GETSBI” ROMANIDAGI TAHLIL	44